

Ecologische beoordeling van herinrichting perceel aan de Gedempte Haven te Hallum

Opdrachtgever Gemeente Ferwerderadiel
Referentie Vries, E.W. de, 2016. Ecologische beoordeling van herinrichting perceel aan de Gedempte Haven te Hallum. A&W-notitie NWG-KAdiv2016#1. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Projectcode NWG-KAdiv2016#1
Status Definitief
Datum 18 februari 2016
Projectleider E.W. de Vries
Autorisatie R.J. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied (foto's A&W 2016)

1. Inleiding

De gemeente Ferwerderadiel bereidt de bestemmingsplanwijziging voor in verband met de herinrichting van een perceel op een bedrijventerrein in Hallum. Op dit moment bevinden de plannen zich in een fase van voorbereiding. Er is ecologisch onderzoek gewenst om te bepalen of de uitvoering van de plannen voor de herinrichting een conflict kan veroorzaken met de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur. De gemeente Ferwerderadiel heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van het onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, het Natuurbeheerplan van Fryslân (Natuurnetwerk Nederland, voorheen EHS) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Dit onderzoek is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites). Ten tweede is op 21 januari 2016 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd naar de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van wettelijk beschermde natuurwaarden in het plangebied. De resultaten van dit onderzoek zijn in onderhavige rapportage opgenomen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied ligt aan de Gedempte Singel 17 in Hallum (gemeente Ferwerderadiel). Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een bedrijventerrein met daarop twee bedrijfsgebouwen. Tussen de gebouwen is wegverharding aanwezig. In het plangebied is geen oppervlaktewater en geen opgaande begroeiing aanwezig. Langs de westrand van het gebied is een smalle strook met begroeiing van ruigte aanwezig.

De plannen bestaan uit het slopen van de twee bedrijfsgebouwen en het bouwrijp maken van het terrein. Vervolgens wordt beoogd het plangebied opnieuw in te richten door de bouw van een aantal woningen.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan. Uit de kaartgegevens over wettelijk beschermde gebieden blijkt dat de planlocaties geen deel uitmaken van Natura 2000-gebieden, het NNN of andere gebieden die zijn beschermd vanwege hun natuurwaarden. Bovendien is het onwaarschijnlijk dat de

beoogde herinrichting van invloed is op beschermde gebieden in de omgeving en/of de daarbij behorende natuurwaarden.

Om deze redenen wordt geconcludeerd dat de beoogde herinrichting van het perceel aan de Gedempte Haven 17 te Hallum niet stuit op bezwaren vanuit de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet, waaraan drie lijsten met soorten en hun beschermingsregime zijn gekoppeld (licht beschermde, middelzwaar beschermde en zwaar beschermde soorten). Met de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom van Hallum is de kans op aanwezigheid van soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet beperkt, maar niet uit te sluiten. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde herinrichtingsplannen.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat vrijwel geheel uit bebouwing en bestrating. Onder dergelijke omstandigheden zijn de mogelijkheden voor natuurwaarden beperkt. Het is daarom onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van de beoogde herinrichting:

- planten
- ongewervelde diersoorten
- vissen
- amfibieën
- reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- De (uitstralende) effecten van de ingreep zijn zo beperkt, dat een overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde is.
- Tussen het plangebied en het (mogelijke) leefgebied van deze soorten zit een grote afstand of bestaat een (ecologische) barrière.

De herinrichting van het plangebied veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van de bovengenoemde vier soortgroepen.

4.2 Vogels

In het plangebied is nauwelijks ruimte voor broedvogels aanwezig door het ontbreken van opgaande begroeiing. Het is wel aannemelijk dat in aangrenzende tuinen jaarlijks enkele vogelsoorten van stad en park tot broeden komen, zoals Merel, Roodborst, Koolmees en Winterkoning.

Algemeen

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het

broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient dan tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld snoeihout gelijk af te voeren of goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats bijvoorbeeld. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste, indicatieve lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen.

Van de soorten op die lijst kunnen Huismus en Gierzwaluw geschikte nestplaatsen vinden in bebouwing. Het zuidelijke bedrijfsgebouw, dat verder van de straat staat, is ongeschikt voor Huismus en Gierzwaluw door het ontbreken van openingen in de gevel die toegang bieden aan potentiële nestplaatsen.

Het gebouw dat grenst aan de Gedempte singel heeft twee kleine schuine daken met dakpannen die in principe geschikt kunnen zijn voor Gierzwaluw. De dakpannen liggen echter zo netjes aangesloten, dat er voor Gierzwaluw geen ruimte is om onder de dakpannen te komen. Ook kan deze soort niet langs de dakranden onder het dak komen, omdat de gevelbeplating daar van glad kunststof is gemaakt waar ze geen grip op hebben.

Huismussen kunnen vrijwel altijd via de dakgoot onder de dakpannen komen om daar een nest te bouwen. Rond het gebouw is echter geen enkele dekking aanwezig in de vorm van struiken of een haag. Omdat dekking bij de nestplaats essentieel is voor Huismus, is het onwaarschijnlijk dat deze soort nestplaatsen heeft onder de dakpannen van het bedrijfsgebouw aan de Gedempte Singel.

Om bovenstaande redenen is geconcludeerd dat in het plangebied geen jaarrond beschermde nestplaatsen aanwezig zijn. Het is bovendien onwaarschijnlijk dat eventueel in de omgeving aanwezige jaarrond beschermde nestplaatsen en hun functionele leefomgeving worden beïnvloed door de uitvoering van de plannen.

Conclusie vogels

De beoogde herinrichting veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord.

4.4 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij soorten die niet zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten zijn beschreven in § 4.5.

In de omgeving van het plangebied komt een aantal vleermuissoorten voor, namelijk Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootoorvleermuis (Melis 2012). Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder zijn deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. Door het ontbreken van bomen is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten in het plangebied uitgesloten. De bedrijfsgebouwen hebben op de meeste plaatsen gevelbeplating die nauw aansluit bij de dakranden (foto 3), zodat vleermuizen hier geen toegang kunnen vinden. Op enkele plaatsen zijn spouwmuren aanwezig, maar bij het veldbezoek bleek dat de spouwen zijn geïsoleerd. Hierdoor zijn de spouwen niet beschikbaar voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Verblijfplaatsen van vleermuizen worden ook wel gevonden onder de dakpannen. Omdat de kunststof gevelbeplating onder de dakrand te glad is (foto 4), is de ruimte onder de dakpannen van het gebouw in het plangebied niet toegankelijk voor vleermuizen. Om deze redenen wordt geconcludeerd, dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Daarom treden er geen directe effecten op voor verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van de herinrichting van het plangebied.

Foto's 3 en 4. Details van de gevels en dak van de gebouwen in het plangebied (foto's A&W 2016)

Foerageergebied

Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van enkele van de bovengenoemde vleermuissoorten, maar het is onwaarschijnlijk dat het een essentieel deel van het foerageergebied betreft. Waarschijnlijk blijft de kwaliteit en kwantiteit van dit foerageergebied bij uitvoering van de plannen vrijwel gelijk. Voor de betreffende soorten is in de omgeving tevens voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Om deze redenen

mag worden geconcludeerd, dat de functionaliteit van de in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen ten aanzien van foerageergebied blijft gewaarborgd.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren. De enige geleidende structuur bij het plangebied is de Gedempte Haven. Omdat aan deze weg geen veranderingen worden aangebracht, zijn er geen negatieve effecten op eventueel aanwezige vliegroutes van vleermuizen te verwachten.

Conclusie vleermuizen

Op basis van het bovenstaande wordt geconcludeerd, dat de sloop van de bedrijfsgebouwen en de bouw van woningen in het plangebied geen knelpunt veroorzaken met de Flora- en faunawet ten aanzien van vleermuizen.

4.5 Overige zoogdiersoorten

Het plangebied is door de aanwezige wegverharding en bebouwing vrijwel niet geschikt als leefgebied voor zoogdieren. Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied de middelzwaar beschermde Steenmarter voorkomt (Melis 2012). Andere middelzwaar en zwaar beschermde zoogdiersoorten komen niet voor in de omgeving.

De middelzwaar beschermde Steenmarter heeft zijn verspreidingsgebied de afgelopen tientallen jaren flink uitgebreid en schuwt daarbij menselijke omgeving niet. Tijdens het veldbezoek zijn bij de inspectie binnen de gebouwen en daarbuiten geen aanwijzingen (uitwerpselen, prooi-resten etc.) gevonden voor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van deze soort. Het is niet geheel uit te sluiten dat het plangebied deel uitmaakt van het foerageergebied van Steenmarter, maar het belang als foerageergebied zal minimaal zijn. Door de herinrichting wordt mogelijk een zeer beperkt deel van het foerageergebied van de middelzwaar beschermde Steenmarter (tijdelijk) aangetast. Er is in de omgeving echter ruim voldoende alternatief foerageergebied voorhanden, zodat de functionaliteit van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen van deze soort blijft gewaarborgd. Om deze reden veroorzaakt de herinrichting geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter.

Het is mogelijk dat voor enkele licht beschermde zoogdiersoorten het plangebied deel uitmaakt van het leefgebied, zoals enkele (spits)muizensoorten. Door de uitvoering van de plannen wordt mogelijk (tijdelijk) een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdiersoorten verstoord. Na de herinrichting zal het plangebied waarschijnlijk beter geschikt zijn voor de betreffende en mogelijk ook andere zoogdiersoorten. Voor licht beschermde diersoorten geldt bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van enkele verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. De uitvoering van de plannen veroorzaakt om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van licht beschermde zoogdiersoorten.

Conclusie 'overige zoogdiersoorten'

De herinrichting van de twee percelen veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van 'overige zoogdiersoorten'.

5. Conclusies

Op basis van het bovenstaande leidt deze ecologische beoordeling tot de volgende conclusies:

Gebiedsbescherming

De sloop van de stallen en de bouw van de woning veroorzaken geen conflict met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (Natuurbeschermingswet, Natuurnetwerk Nederland en overige gebiedsbescherming).

Soortbescherming

De herinrichting van de twee percelen veroorzaakt geen conflict met de Flora- en faunawet, mits geen verstoring plaatsvindt van broedende vogels en hun in gebruik zijnde nesten (paragraaf 4.3).

Literatuur

- Delft, J.J.C.W. van, A. de Bruin & P. Frigge 2014. Waarnemingenoverzicht 2013. Bijlage bij RAVON 55, jaargang 16 nummer 4. RAVON, Nijmegen.
- Melis, J. 2012. Werkatlas Zoogdieren van Friesland. Januari 2012. Zoogdieratlas.nl Friesland.